

Motion till riksdagen 2019/20:3081

av **Maria Malmer Stenergard m.fl. (M)**

Bevara ålfisket

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ålfiske och ålfiskeföretagares möjlighet att överlåta sin verksamhet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Ålarvet på Ålakusten som internationellt kulturarv och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Ålfisket är ett skånskt kulturarv. Inte minst märks detta längs med den östra skånekusten, den så kallade Ålakusten, som sträcker sig från Åhus till Stenshuvud, där ålfisket till stor del präglar kustbilden. Ålfiskarna besitter ovärderliga kunskaper om ålen och kulturen kring den. Från runt om i världen kommer människor och företag för att ta del av den månghundraåriga traditionen kring ålfisket. Fram till år 2011 hade cirka 140 olika nationer besökt skånska ålagillen tillsammans med svenska och skånska företag. Ålfiskets intäkter ligger på blygsamma åtta miljoner kronor, men bedömningar har gjorts att ålfisket årligen genererar 100 miljoner till turistnäringen. Ålarvet på Ålakusten är sedan år 2015 också listat som ett nationellt immateriellt kulturarv enligt Unescos konvention om tryggnad av det immateriella kulturarvet. Det innebär en skyldighet för Sverige att tillse att kulturarvet förblir levande.

Ålfisket längs Ålakusten är ett småskaligt, miljövänligt, hantverksmässigt och kustnära fiske. Det sker landnära med fasta redskap. Redskapen, hommorna, finns inte att köpa utan tillverkas av ålfiskaren, och konsten att bygga en homma förs vidare genom en muntlig tradition från generation till generation som kan härledas bakåt i tiden till medeltiden.

Ålbeståndet hotas av bland annat vattenkraft, miljögifter, predatorer som skarv och säl men också av det mindre kontrollerade fiske som sker i en del andra länder, bland annat fisket av glasål i Sydeuropa. Det är av stor vikt att man på flera fronter arbetar för att ålbeståndet ska växa. Det kan nämnas att invandringen av glasål till Europa ökat

påtagligt under senare år. Statkraft fångar sedan många år ålyngel vid vattenkraftverket i Laholm för transport till säkrare uppväxtförhållanden. År 2019 noterades en fyrdubblad fångst jämfört med förhållandena för några år sedan.

Antalet ålfiskare har nästintill halverats sedan 2006. Ålfisket på östkusten bedöms i dag påverka ålbeståndet i Östersjön med två procent. Dessutom minskar fiskets negativa påverkan på ålbeståndet snabbt. (Willem Dekker m fl, Aqua Reports 2018:16. SLU. Assessment of the eel stock in Sweden, spring 2018.) Säl, skarv och vattenkraftverk påverkar ålbeståndet betydligt mer än fisket.

För vattenkraftverkens, sälens och skarvens fortlevnad krävs inte att ålen överlever. Men ålfiskarna är däremot beroende av dess fortlevnad. Därför är de måna om ålens fortlevnad, och de besitter ovärderliga kunskaper om ålen som behövs om vi ska kunna förstå och skydda den bättre. Fiskarna har dessutom tagit många initiativ för att stärka ålbeståndet. Genom Ålfonden finansierar de utsättning av glasål i Östersjön – de har hittills satt ut cirka en miljon ålyngel. De arbetar också inom Ålakademin för att uppnå bättre vattenkvalitet i Östersjön.

Fiskeriverket (numera Havs- och vattenmyndigheten) beslutade, med verkan från och med 1 maj 2007, om generellt förbud mot ålfiske. Antalet tillstånd är mycket begränsat och fiske får numera bara utövas tre månader per år, varje ålfisketillstånd har en maximal gräns för hur mycket ål som får tas upp och ett minimimått om 70 cm gäller för ålen. Reglerna syftar till att minska antalet tillstånd genom att inte bevilja tillstånd för ny ägare vid generationsväxling eller när tillståndshavare av annan anledning upphör med sitt ålfiske. Reglerna, som i realiteten på sikt innebär ett förbud mot ålfiske, drabbar näringslivet och bygden hårt. Nu finns det bara ett tiotal fiskare kvar längs Ålakusten. Med hänsyn till associationsrättsliga principer och näringsfrihetsmässiga överväganden måste det skapas en lösning som möjliggör för generationsskiften i ålfiskeföretagen. Det är dessutom en skyldighet för Sverige att bevara ålfiskekulturen levande.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan bör generationsväxling och överlåtelse av ålfiskerättigheter möjliggöras. Vi anser därutöver att regeringen aktivt bör verka för att Ålarvet på Ålakusten ska upptas på Unescos internationella lista över immateriella kulturarv.

Samtliga skånska moderata riksdagsledamöter står bakom denna motion.

Maria Malmer Stenergard (M)

Anders Hansson (M)

Hans Wallmark (M)

Ulrika Heindorff (M)

Noria Manouchi (M)

Tobias Billström (M)

Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M)

Boriana Åberg (M)

Louise Meijer (M)